

Vymáhání styku s nezletilým dítětem v případě manipulace ze strany rodiče

Pracovní koncept k diskusi

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.

<http://www.klimes.us>

2011

Obsah

Obsah

Předmluva

Jak vypadá přirozený, neřízený rozchod

Přirozený rozchod versus "lidská práva"

Příklad z astronautiky

Pár důsledků Gaussovy křivky pro rozchody

První krok - Posoudit, zda se nejedná se o rodiče, u kterých je třeba zapovědět styk s dítětem (byť dočasně či jednostranně)

Druhý krok - Dítě dát tomu rodiči, který je méně manipulativní, a který méně tlačí vinu na druhého rodiče.

Manipulativního rodiče právně oslabit a znevýhodnit.

Třetí krok - Styk s oběma rodiči umožnit pouze u těch párů, které jsou schopni předávat si dítě s překryvem

Základní zásady předávání dítěte s překryvem

Odebírání dětí stylem odebrání rodiče

Obecné pravidlo 1 - jednat rychle, dřív než dojde ke zmrzačení dětí rozvodovým bojem

Obecné doporučení - využívat monitorovacích technik

Věková kritéria

Poznámka na konec - Svět podle (ne)lidských práv

Právo na styk není povinnost stýkat se s novým partnerem

Předmluva

Tento pracovní materiál předkládám k diskusi, které se bohužel nemohu z rodinných důvodů účastnit. Budu rád za zpětnou vazbu, zejména co se týká realizovatelnosti a zasazení do právního rámce.

Nebudu zastírat své rozčarování z konceptu lidských práv, které odráží dnešní tápání a hledání optimálního modelu, který by skutečně chránil zájmy dětí. Bojím se, že lidská práva jsou t.č. vyžilá ideologie, která je dnes fakticky neúčinná, ba možná dětem přímo škodlivá. Avšak z hlediska tohoto materiálu se jedna o okrajové téma, které nemusí být explicitně rozebíráno.

Jak vypadá přirozený, neřízený rozchod

Jestliže dnes rozvíjíme koncepty, jak má vypadat styk rodičů s dítětem, je třeba především přesně vědět, jak probíhají rozchody bez umělých zásahů.

1) Spouštěcí návrh - fáze "navrhovatel proti všem"

Naprostá většina rozchodů je asymetrických, tzn. rozejít se chce jen jeden - navrhovatel, druhý - obránce vztahu - chce zprvu vztah zachovat. Když pomíneme antipatie staršího data, tak pro zachování vztahu zprvu jsou všichni kromě navrhovatele. Když navrhovatel začne podnikat první kroky k oddálení, stojí nejen proti obránci vztahu, ale proti všem. Nejen druhý partner, ale též děti, prarodiče, kamarádi, kolegové a známí - ti všichni jsou zpravidla názoru, že daný pár by měl svou krizi vyřešit a partneři by měli spolu zůstat. To znamená, že na počátku jsou zpravidla všichni obránci vztahu, rozchod aktivně brzdí a stojí proti navrhovateli.

2) Fáze polarizace

Prarodiče například sice zprvu jsou pro zachování vztahu, ale když jim dcera začne vyprávět, jaká příkoří musí snášet doma, tak najednou překlopí a jsou proti zeťovi. Je pak jedno, kdo je původní navrhovatel - jestli zeť nebo dcera - důležité je, že po tomto překlopení postupně všichni zúčastnění vytvoří dvě koalice - jedna na straně ženy, druhá na straně muže. Obě skupiny mají stejný cíl - odtrhnout partnery od sebe a vyvíjí na ně nátlak, aby se od druhého odpoutali, eventuálně se mu pomstili, uchránili či urvali si děti, majetek ap.

Někdy se dokonce stává, že děti jsou již v této fázi a matka je ještě v předchozí fázi obráncem vztahu. Děti zpravidla pubertální a starší pak chodí za mámou a říkají jí: "Já se ti divím. Já bych se s tátou na tvém místě dávno rozvedl/a." Postupně ale i obránce vztahu se polarizuje a začne vztah aktivně rozbíjet.

V této fázi je totiž přirozené být polarizovaný. Zaujmout neutrální pozici vyžaduje silné volní úsilí a schopnost odolávat sociálnímu tlaku.

3) Roztržení páru a definitivní řešení

Jakmile polarizované skupiny jsou dostatečně silné. Obě mají jednu touhu - definitivně se od sebe odtrhnout. Tak dojde k odtržení dvou táborů a s tím i vytvoření nepropustné hranice. Každý člověk, každé dítě, každý majetek skončí nakonec v jednom nebo druhém táboře. Celý proces je zpravidla velmi rychlý. Muž ženu zabije či vyžene. Nebo žena vezme dvě děti a v noci uteče z baráku za milencem. V každém případě se ale jedná o relativně krátkodobý, často bouřlivý proces, jehož výsledkem je stav, který se velmi podobá ovdovění či osiření. To celé je definitivně uzavřeno zpravidla do tří měsíců.

Toto chování máme v genech a toto je model, ke kterému přirozeně inklinujeme. Například lidé často zvažují sňatek celá léta. Naproti tomu, když se v pátek pohádají a někdo vykřikne zařikávací: "Rozchod!", jsou schopni být v pondělí definitivně rozestěhovaní. Samozřejmě za intenzivní pomoci kamarádů či rodičů. Kde jinde by se brala universalita tohoto jevu, kdyby nebyla geneticky zakódovaná.

Přirozený rozchod versus "lidská práva"

Moderní svět se dostává do kolize s tímto přirozeným procesem tím, že si vytvořil vcelku arbitrárně ideu lidských práv - dítě má právo na styk s oběma rodiči. To je sice hezké, ale jde to zcela proti vrozeným sklonům v tomto neřízeném rozchodu. Tam je cílem je rozdělit děti a majetek a definitivně se rozškubnout do dvou nekomunikujících táborů.

Jestliže dva rodiče tlačíme mocenskými nástroji k sobě, je to jako když k sobě tlačíme dva odpuzující se magnety. Udělají cokoli, jen aby vyklouzli. To je jejich instinktivní potřeba. Ano, občas najdeme páry, které jsou schopni se k sobě po rozchodu chovat jakž takž slušně, ale to je spíš výjimka. Člověku je přirozené chodit po nohou, i když nepopírám, že občas můžeme někoho vycvičit, aby uměl chodit po rukou.

Z těchto faktů je zřejmé, že úspěšnost násilného a plošného prosazování "lidských práv", ke kterému nás nutí podle svých představ Evropská unie, bude asi tak úspěšné, jako kdybychom po všech rozvádějících rodičích chtěli, aby se naučili chodit po rukou.

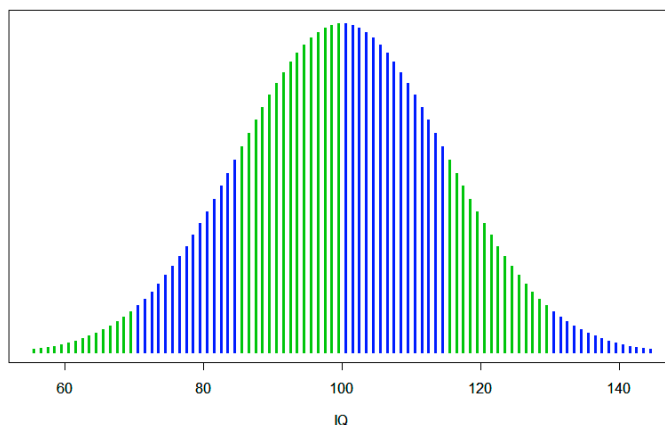
Příklad z astronautiky

V počátcích astronautiky se Američani pokoušeli v kosmickém prostoru o první spojení dvou družic - Agena a Gemini. Dokud obě družice pluly vesmírem samy, byly stabilní. Nicméně jakmile se spojily, tak začaly spontánně rotovat, až se otáčely závratnou frekvencí jedna otáčka za sekundu. Z toho samozřejmě šla hlava kolem kosmonautům uvnitř, takže si hodně oddechli, když se jim podařilo obě lodi od sebe zase odpojit. Ty se opět po rozpojení chovaly rozumně a kosmonauti ve zdraví přistáli na Zemi.

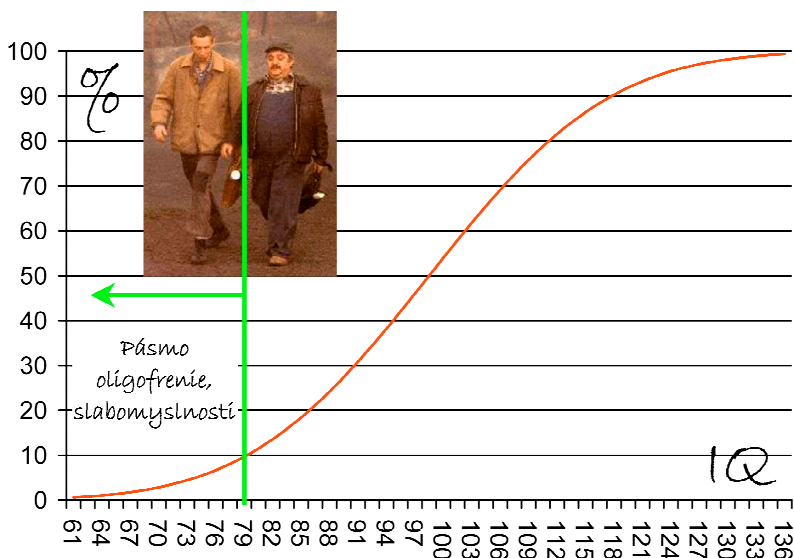

Tento příklad ilustruje typickou chybu soudně znaleckých posudků. Testujeme, jací jsou ti rodiče sami osobě. Proto také dopadají ty posudky často dobře - obě strany mají předpoklady pro zdárné vychování dětí, jenže stejně jako u Gemini a Agena ani netušíme, jak se to doma roztočí, když ty dva budeme nutit do spojení či i do pouhé spolupráce. Nekompatibilita partnerů totiž není vidět, dokud je nevidíme v akci pospolu. Proto je i nesmyslné apriorní nařizování střídavé výchovy. Napřed vždy musíme mít jistotu, že ti dva se podobně neroztočí, protože v tomto případě uvnitř sedí ne cvičení kosmonauti, ale děti.

Pár důsledků Gaussovy křivky pro rozchody

Průměrné/střední IQ je 100 bodů - 50 % lidí má více resp. méně. Směrodatná odchylka je 15 bodů. Tato křivka má prosté důsledky: 50 % lidí nemůže být vysokoškolák, aniž by to znamenalo degradaci vysokoškolského vzdělání. I u státních maturit musí být předem dané procento dětí, které by neměly státní maturitu udělat. Toto procento by se mělo sledovat, aby nejen nebylo příliš vysoké, ale též ani příliš nízké. Pak by totiž fakt, že někdo má státní maturitu nevypovídalo o ničem kromě toho, že dotyčný byl kdysi přijat na jakousi střední školu.

Snímek Otíka a pana mistra z filmu Vesničko má středisková ukazuje na rozdíl mezi lidmi s normálním a subnormální inteligencí. Gaussova křivka překreslená do kumulativní funkce ukazuje, že asi 10 % lidí má IQ menší než 80 a ti podobně jako Otík se v normální společnosti ztrácejí a nejsou schopni v ní bez pomoci druhých fungovat.

Přenesme nyní tuto myšlenku na problematiku rozvodů. Dnes se rozvádí cca 50 % manželství. Odhaduji, že tak 40 % představují rozvody zcela zbytečné, které jsou jen následkem nezvládnuté partnerské krize. Nicméně jako se cca 10 % lidí ztrácí ve společnosti díky IQ, tak přibližně stejné procento lidí není schopno fungovat v partnerském vztahu a být rodiči. To ne důsledkem nízkého IQ, ale protože **kolem 10 % populace je zjevně psychopatologická**. Namátkou

2 % schizofrenie

6 % psychopatie

2,5 % oligofrenie - debilita, imbecilita a idiotie ve starší terminologii

atd.

Tedy je rozumné předpokládat, že okolo 10 % budou rozumně indikované rozvody, kdy je opravdu dobře, že se dotyční rozešli, protože alespoň s jedním z nich se z jakéhokoli důvodu nedá žít. Z těchto 10 % pak minimálně pět procent tvoří případy, kdy je zcela na místě naprosto zapovědět styk s dítětem. Nutit děti do styku s psychopatologicky narušeným jedincem je možná v zájmu bláznivě vykládaných lidských práv, ale rozhodně je to proti zdravému rozumu.

Bohužel neexistuje přímá korespondence mezi určitým druhem psychické poruchy a neschopností fungovat jako partner či rodič. To se musí testovat v každém jednotlivém případě. Podobně jako i somatické choroby mohou člověka dočasně handicapovat, tak i rozchody mohou rozběsnit i dosud vyhovujícího rodiče. Tedy nebývá od věci ani dočasné zapovězení styku jednoho rodiče s dětmi, například dokud štvě děti proti druhému.

Toto procento 5 % (plus mínus) zapovězených styků je třeba sledovat, a to jak v daném okrsku, tak celorepublikově. Pokud zapovídáme styk s druhým rodičem méně než v 5 %, týráme děti, protože je nutíme do styku s různými psychopaty, násilníky a jinými, byť dočasně vztahově nefunkčními a narušenými rodiči. Pokud zapovídáme styk více než 10 % populace, týráme rodiče i děti, protože i vcelku normálním rodičům bráníme ve styku s dětmi.

Pokud nesledujeme procento, do jaké míry se zapovídá styk s rodičů s dětmi, pak je to známka toho, že alibisticky strkáme hlavu do písku. To je bohužel stávající stav. O tomto nepochybně existujícím procentu se oficiálně ani nezačalo mluvit, tzn. vůbec se toto procento nesleduje - je malé či velké? Nevíme-li, pak je ale jisté, že ubližujeme dětem, nebo rodičům, nebo oběma. Nevědět, jaký druh chyby děláme, je jako kdyby doktor nevěděl, zda má pacientovi odoperovat levou nebo pravou ledvinu.

První krok - Posoudit, zda se nejedná se o rodiče, u kterých je třeba zapovědět styk s dítětem (být dočasně či jednostranně)

Mnoho rozvodových bojů se jeví jako patových, protože si prostě na rovinu nepřiznáme, že v daném případě by se měli rodiče od sebe definitivně odříznout. Dítě bychom měli dát jednomu z nich a druhému natvrdo zapovědět styk, byť dočasně. Důvodem takového kroku by měla být i vzájemná nekompatibilita. Je to krok bez pochyby tvrdý, ale pro děti je lepší být na jedné stabilní lodi, než otáčet na hlavu dva světy s pravidelnou frekvencí jedna otáčka za týden.

K těmto definitivním rozhodům v přirozených podmínkách přirozeně dochází. Mnoho lidí se přeci rozchází, protože se s jedním z nich opravdu nedá žít a protože partnerská volba je velmi chybová. Bránit lidem, aby dovršili rozchod, má asi tolik logiky, jako když lékaři brání starým lidem, aby mohli důstojně umřít tím, že je neustále křísí a provádí na nich všelijaké, ale o to dražší lékařské úkony. Přiznejme si prostý fakt - udržovat vztahy v porozvodovém komatu je peklem pro všechny zúčastněné strany.

Druhý krok - Dítě dát tomu rodiči, který je méně manipulativní, a který méně tlačí vinu na druhého rodiče. Manipulativního rodiče právně oslabit a znevýhodnit.

V párech často nacházíme výraznou asymetrii v dělení viny. Jeden z partnerů, ne vždy ten dominantní, tlačí vinu na druhého a obviňuje ho za všechno zlo, které pár postihlo. Distribuce viny je druh manipulace, tedy tento jedinec obecně mívá i jiné, hlubší sklony k manipulacím. Obecné pravidlo praví, že dítě je dobré dát tomu v páru, který je nositel viny, který je intropunitivní. Ten totiž přirozeně nemá sklon druhého rodiče obviňovat. Je smířlivější, mírnější, lépe kooperuje s úřady. Méně indoktrinuje dítě a nevytváří syndrom odcizeného rodiče (PAS).

Problém je v tom, že manipulátor tlačí vinu nejen na druhého partnera, ale i na úřady, soudy. A neštítí se často použít jakýchkoli prostředků na dosažení svých cílů, protože vinu za své neférové chování a zmrzačení dítěte stejně přesune na druhého rodiče: "Já to musel/a udělat, protože ta druhá strana mě k tomu donutila."

Obzvlášť patová situace je v případě, když manipulátorem a distributorem viny je matka, neboť v těchto případech bývá zřejmé, že ona je primárním škůdcem, přesto sociální pracovnice nemívají to srdce jí dítě odebrat a dát je muži. Za tuto nedostatečnou tvrdost vůči rodičům zaplatí děti, protože na ty naopak tato tvrdost rodičů dopadne plnou vahou.

Když je manipulátor úředně oslaben, bývá s ním rozumější řeč, i když samozřejmě boj nikdy nekončí. Manipulátoři obecně lépe fungují, když mají nůž na krku, protože oni berou sílu jako průkaz autority. Hra na silnějšího je téměř konstitučním znakem manipulací (viz má kniha Partneři a rozchody, třetí kapitola). Silného respektují. Navíc, když jsou v oslabené pozici, používají spíše nepřímé taktizující manipulace než přímé nátlakové, násilnické. Například jednou jsem viděl, že násilnický muž nejlépe kooperoval, až když mu hrozila vazba za domácí násilí.

Třetí krok - Styk s oběma rodiči umožnit pouze u těch párů, které jsou schopni předávat si dítě s překryvem

Pokud se nám podaří předchozí krok - dát dítě tomu rodiči, který je v páru nositel viny - je tento krok vcelku jednoduchý. Pokud dítě necháme v péči manipulátora, musíme být připraveni na neustále obstrukce. Jinými slovy za chybu v předchozím kroku se nyní těžce platí.

Podívejme se, jak probíhá přirozené předávání dítěte ve funkční rodině. Když rodiče ve funkčním vztahu jdou do kina a dítě jim má pohlídat nějaká paní. Tak ta přijde asi tak hodinu před odchodem. Doma si sednou a proberou světaběh. Matka ji seznámí se všemi záludnostmi vodovodních kohoutků, s obsahem lednice a předá telefonní čísla. Zvědavé děti obíhají kolem a po hodině často už lezou tetě po hlavě. Důvod je prostý. **Dítě odvozuje svůj vztah k cizím lidem od toho, jaký má k daným lidem vztah preferovaný rodič.** Jinými slovy aktuálně preferovaný rodič musí při předávání demonstrovat před dítětem svůj dobrý vztah k druhému rodiči.

Osobně jsem názoru, že jakýkoli příznak separační reakce u normálního zdravého dítěte při předávání dítěte je zbytečný a můžeme se mu vyhnout správnou metodologií předávání dítěte s překryvem a eliminováním kontaktního předávání.

Příklad - předávání kontaktní versus s překryvem

Toto je záběr z nekvalitního videa, kde manipulativní extrapunitivní matka vystrčila čtyřletého kluka za dveře. Vznikla ukázková separační reakce. Za pomoci jakési cizí ženy muž odtrhává zoufale vřeštící dítě od dveří. I tento chudák si realizuje základní lidské právo na styk s oběma rodiči - nezadatelné, nezcižitelné a nezavíděníhodné! Kontaktní předávání dítěte totiž představuje řezání dítěte na kusy a je to ten nejhorší možný způsob, jak si dítě předávat.

K tomuto videu je třeba dodat, že toto trhání dítěte se odehrálo v sobotu, v den určený soudem. Následující úterý se rodiče i se synkem sešli na ÚMČ Praha 12:

Dne 1.3.2011 se sešli na půdě OSPOD Praha XY výše jmenovaní rodiče s Jiříkem se mnou. Jak bylo dohodnuto, vyrazili jsme společně ven. Nejprve se šlo do obchodu koupit kafe. Vzali jsme vozík a chodili mezi regály. Do této doby se Jiřík držel mámy. Nutno podotknout, že na ni reaguje velice citlivě. Například navrhl jsem Jiříkovi, aby si sedl do vozíku. Myslel jsem do přední části. Jiřík na to, že jo. Jenže máma naznačila nesouhlas. (Později vysvětlila, že se tam dávají potraviny, takže to nemá ráda.) Načež Jiřík zcela odmítl do košíku usednout, a to i do zadní sedačky. Jinými slovy velice pozorně sleduje i nonverbální reakce mámy.

Protože do té doby bylo setkání celkově hodně klidné, šli jsme si sednout do dětského koutku. Tam jsem si povídal s mámou. Tou dobou si již Jiřík dováděl s tátou - honili se okolo klouzačky a smáli se. Navrhl jsem matce, že bychom my dva mohli vyzkoušet se zvednout a říci Jiříkovi, že potřebujeme ještě něco zařídit, abychom zjistili, jak bude reagovat na krátkodobé odloučení. Matka, ale nechtěla, že to je proti dohodě. To byla pravda, takže jsem to akceptoval. Dále se šlo do druhého venkovního dětského koutku, kde se situace opakovala. My jsme s mámou probírali mou rakovinu a táta si dováděl se synem. Pak se šlo k autu, kde syn si bez problému sedl do auta. Na rozloučenou máma převzala od táty nějaké ovoce v tašce a odjeli. Pak odjel i otec.

Shrnuto. Pokud nechceme týrat děti kontaktním předáváním, pak je třeba nutit rodiče do předávání s překryvem. Schopnost předávat dítě s překryvem musí být nutný předpoklad, aby se vůbec mohlo uvažovat o střídavé výchově (<http://stridavavychova.klimes.us>).

Základní zásady předávání dítěte s překryvem

Když si rodiče mají předat dítě, popř. pokud při běžném předávání se objeví jakýkoli konflikt, tak se naplánuje překryv, který má následující strukturu. Předpokládejme, že otec si přebírá dítě od matky:

- 1) **Společná chůze** - 15 minut
- 2) **Společná aktivita** - 15 minut - například nakupování, uklízení, stavění, řezání dříví, vybírání brambor ap.

- 3) **Aktivita otce, pasivita matky**, ta si třeba povídá s třetí osobou (opět cca 15 minut). Dítě, pokud není vyčerpané, tak se přirozeně váže na aktivního rodiče.
- 4) **Matka oznamuje dítěti, že si musí ještě něco zařídit, chce po něm, aby zůstalo s tátou, a čeká, až ji dítě "propustí ze svých služeb"**, tzn. zamává na rozloučenou.
- 5) **Během tohoto předávání se zásadně neřeší konfliktní vztahové otázky - nevyčítá se a neironizuje. Nicméně plká se o neutrálních tématech, ala počasí.**

Pokud jeden z rodičů není ochoten se přemoci a tento scénář před dítětem zahrát jednou za čtrnáct dní, tak je na místě položit otázku, zda by se dítě nemělo svěřit do péče druhému rodiči a tomuto zcela zapovědět styk s dítětem. Je třeba si uvědomit, že mnozí podnikatelé jsou ochotni hrát mnohem větší komedie kvůli pár miliónům. Jak to, že mají nekončící řeči, když jde o dítě?

Odebírání dětí stylem odebrání rodiče

Odebírání dětí je nejzazší krok, který z větší části využíváme pouze jako referenční bod, kterým jen hrozíme. Bohužel někteří rodiče fungují stylem "jen houšť", a tak někdy není zbytlí.

I když se hovoří o odebírání dětí, přesto v praxi by mělo spíš jít o odebrání rodiče, a to v nepřítomnosti rodiče. Ilustrujme to na příkladu ženy, která opakovaně odmítá předat dítě do péče otce. Soud rozhodne, že se matce má odebrat dítě. Počká se, až dítě bude třeba ve školce. Tu hlídá policista pro případ, kdyby do ní chtěla matka vklouznout a unést dítě násilím. V tu dobu přicházejí k ženě do práce policisté se sociální pracovníci a žádají ji, aby s nimi šla do ústraní (pokud možno ne do policejního auta před prací). Tam jí oznámí, že jí dítě bude odebráno. A je požádána, aby strávila kritické období, buď na policii nebo v klidnějších případech na OSPODu. Následuje separační reakce u matky, která odezní do několika hodin. V této době je jí třeba jasně vysvětlit, co se bude dít, kdy bude moci se s dítětem vidět a jaký druh chování se od ní očekává. Jinými slovy nabídnout jí cestu ke kooperaci. Pokud matka dělá nepředloženosti, je zajištěna a odvezena na celu předběžného zadržení, kde může být až 24 hodin. Na základě předběžného opatření i déle. Mezi tím do školky přichází někdo, ke komu má dítě dobrý vztah - druhý rodič, prarodič, teta ap. a normálně si dítě převezmou s vysvětlením, že maminka nemohla, protože má nějaké problémy s úřady. Ale že je v pořádku.

Odebírání dětí stylem odebrání rodiče by měli sociální pracovníci spolu s učitelkami ve školce nacvičit společně s policisty v tzv. modelových cvičeních. To je běžná výuková metoda policistů, když si to danou situaci nacvičí stylem jakéhosi psychodramatu. Je obecný problém, že sociální pracovníci nemají s místně příslušnými policisty sevíčené chování v kritických situacích, například při přítomnosti násilného otce na OSPODu ap. Proto taky jejich zmatečná nesoučinnost bývá tragikomická.

Obecné pravidlo 1 - jednat rychle, dřív než dojde ke zmrzačení dětí rozvodovým bojem

Odebírání rodiče od dítěte je samozřejmě tvrdé opatření, kterého se všichni bojí. Tedy pokud od začátku bude přístup úřadů důsledný, tak se rodiče zaleknou a zdaleka do těchto konců nenechají celou situaci zajít. Bohužel je to především línost a strach úřadů z akce, novinářů ap., která vede k tomu, že rodiče ze zabarikádují ve svých pozicích - extrémně polarizované fázi. Pak je třeba extrémní síly, na prosazení toho, co by třeba před rokem šlo mnohem snáz.

Obecné doporučení - využívat monitorovacích technik

Je z podivem, že žijeme v době, kdy máme naprosto nepředstavitelné možnosti, jak se dobrat pravdy, jak mít zdokumentováno veškeré chování rodičů. Při tom těchto možnostech vůbec nevyužíváme a raději obětujeme zmrzačení dětí, než abychom to samé mrzačení dětí nahráli na kameru a tento záznam použili k analýze partnerské patologie a k rozhodnutí, kterému rodiči svěřit dítě do péče.

Existují okamžiky, kdy soud může nařídít odposlechy, jak je možné, že neexistuje případ, kdy soud by nařídil monitorování interiéru kamerami, aby předešel zneužití a zmanipulování dětí? Dokud ale budeme mít raději "lidská práva" než děti, tak se dopředu nepohneme.

I monitorování domácnosti by mohlo fungovat víc jako donucovací prostředek než jako uskutečněné jednání.

V mírnějších formách by se může nahrávat, monitorovat a následně znalecky vyhodnocovat:

- 1) Asistovaný styk
- 2) Monitorování jako náhražka asistovaného styku
- 3) Předávání dítěte (s překryvem)
- 4) Mediace rodičů

5) Nejasnosti, zda se určitý rodič chová k dítěti korektně

6) Chování agresivnějších jedinců na úřadech ap.

Tyto nahrávky by byly samozřejmě důvěrné a vyhodnocovat by je mohli jen soudem pověřené osoby - sociální pracovnice, psycholog, soudní znalec ap. Mohly by se však využít pro sanaci rodinného systému třeba pomocí video tréninku interakcí.

Věková kritéria

V dnešní době se výše popsaná pravidla respektují nahodile, tedy i výsledky jsou chaotické a žalostné. Mnoho případů končí tragicky ne proto, že by od začátku musely, ale proto že se nechaly zajít příliš daleko. Proto i účinnost partnerské terapie není velká, neboť klienti propáskou příležitosti, kdy se vztah dal ještě sanovat. Obrazně řečeno přivezou k psychologovi dobře uloženou mrtvolu vztahu na dvojkoláku a tři měsíce po rozchodu mají naprosto srozumitelnou a přímočarou zakázku: "Oživit!"

To vypadá absurdně, ale při válkách o styk s dětmi je to ještě horší. Válka o dítě začala třeba v šesti letech a my se v třinácti letech tážeme, jak máme budovat vztah k otci?

Každopádně důležitý je jeden fakt. V evoluční historii člověka neexistovaly ústavy. Když dítě osiřelo, umřelo, pokud si je někdo neosvojil. Proto děti do puberty - biologické dospělosti - mají instinktivní schopnost přilnout k přítomnému dospělému a akceptovat ho jako rodičovskou autoritu. Tuto schopnost s pubertou ztrácejí, protože osamocují.

Z tohoto důvodu je zbytečně odbírat i od manipulujícího rodiče děti od puberty výše za účelem navázání styku s druhým rodičem, pokud nebudou samy chtít. Ve pubertálním a vyšším věku, pokud dítě nechce, byť je zmanipulované, tak je třeba odcizenému rodiči doporučit, aby na styk s dítětem rezignoval a počkal, až toto bude dospělé.

Poznámka na konec - Svět podle (ne)lidských práv

Idea lidských práv vznikala v době, kdy šlo doslova o život. Od té doby se vývoj ubíral dvěma nepřijemnými směry:

1) Inflací lidských práv. Jejich počet neustále narůstá, takže je jich tolik, že je nezná nikdo kromě zasvěcených odborníků, právníků. V tom okamžiku ale, kdy se lidská práva stanou neznámými, stávají se bezcennými. Přestávají mít totiž vliv na náš pohled na bližního, přestávají nám pomáhat správně rozhodovat a interpretovat realitu. Tím také

2) přestává být funkční demokratická ideologie, na kterou se odvolává česká společnost, jež je z větší části ateistická. Nemá tedy žádnou jinou ideologii, která by vedla běžné lidi k tomu, aby při svých kalkulech brali do úvahy kromě svých i zájmy bližního a celku.

3) lidská práva nekopírují přirozené sklony a tendence rodinných systémů. Jsou formulovány od stolu bez znalosti skutečného chování a prožívání účastníků rozpadajících se rodin.

Tuto degeneraci ideji lidských práv nikde nevidíme lépe než na právu dítěte na styk s oběma rodiči. Tím se dneska ohání jen rozvádějící rodiče, i když to není jejich právo na styk s dítětem, ale právo dítěte. Navíc se v praxi interpretuje ne jako právo dítěte, ke kterému se může vyjádřit, ale jednoznačně jako jeho povinnost.

Jednou jsem šel za otcem s dítětem, kteří šli ze školy. Dítě brečelo: "Tati, já chci domů... za mámou..." Táta na to: "Dneska nemůžeš domů. Dneska je čtvrtek." Ano, byl čtvrtek. Soudem určený den styku s otcem. Dítě si má tedy užít svého práva na styk s druhým rodičem. Tak si, dítě, užívej! Ten otec se jinak nechoval k dítěti nijak špatně. Ale každopádně nebyly to zájmy dítěte, ale zájmy otce, které v té chvíli z moci našich zákonů prosazoval. Proto je na místě otázka: "Co komu děti udělaly, že jsme jim nadělili lidská práva?" Toto dítě nechtělo lidské právo, toto dítě vědělo přesně, co chce - chtělo domů.

Právo na styk není povinnost stýkat se s novým partnerem

Další zneužití tohoto práva je jeho interpretace jako povinnosti stýkat se s novým partnerem rodiče. V tomto bohužel rodičům výrazně asistují soudci, kteří tuto otázku vůbec neřeší. Prostě dítě se s novým partnerem bude stýkat a basta. Je to dítě, tak bude poslouchat! Pozor, v naší společnosti neexistuje jiný případ, kdybychom kohokoli nutili se stýkat s někým, s kým nechce.

Když dítě odmítá novou partnerku otce, není to vždy příznak manipulace matky. Perspektiva dítěte je totiž stejná jako perspektiva obránce vztahu. Navrhovatel rozchodu, řekněme otec, se rozhodne odejít za novou láskou. Poté nezávisle na sobě jak matka, tak dítě (potažmo i prarodiče) mají sklon interpretovat novou lásku táty jako katana jejich rodiny. I když to mnohdy není pravda a vinu na rozpadu vztahu nese převážně otec,

přesto nový partner velmi často bývá symbolem rozpadu rodiny a jako takový odmítán. Bohužel stejně symbolicky to vnímá i otec. Ten velice dobře ví, že akceptace nového partnera v psychice dítěte znamená odpuštění a schválení rozhodnutí otce opustit je a matku. Proč to psychologicky správně vnímá celá rodina a ne soudy?

Nutit dítě do styku s tím, kdo zničil jeho rodinu, je asi tak příjemné jako nutit ženu do pohlavního styku s vrahem jejího muže. Pokud se na tom podílí soudy, pak **nucení dítěte do styku s novým partnerem rodiče naplňuje z psychologického hlediska definici systémového týrání dětí**. Tomu by se mělo předcházet, kdykoli děti vyjádří nechuť stýkat se s novým partnerem.

Pokud se dítě nechce stýkat s novým partnerem rodiče, který odešel z jejich rodiny, pak soud by měl tuto nechuť fakticky respektovat tím, že otec bude mít možnost stýkat se s dítětem výlučně bez přítomnosti nového partnera. *Dítě má právo na styk s otcem, pokud ono chce se s ním stýkat, ne povinnost se stýkat s jeho novou partnerkou, když to jednoznačně nechce.*

Při tomto rozhodování je třeba vzít do potazu i čas. Averse k novému partnerovi je tím silnější, čím více je dítě nesmířené a nesouhlasí s tím, že táta odešel. Když se třeba za rok či dva s tímto faktem smíří, pak bude i povolnější stýkat se s jeho novou partnerkou. Tento proces by však měl soud a úřady sledovat a respektovat.